

Mgr. Tomáš Wiesner,
Odbor movitého kulturního dědictví muzeí a galerií, Ministerstvo kultury ČR,
Maltézské nám. 471/1, 118 11 Praha 1.

Věc: Stanovisko k vyjádření ing. Vítězslava Koukala, CSc., k mému dopisu z 10.8.2009

Vážený pane řediteli,

až nyní jsem se mohl seznámit s vyjádřením (dále jen Vyjádření) pana ředitele ing. V. Koukala, CSc. (dále jen Ředitel), které Vám dne 9.9.2009 zaslal. Protože se zakládá na nepravdách (vědomých i nevědomých), rozhodl jsem se poskytnout Vám také svoje stanovisko.

A) Vědomé nepravdy:

1) Na s. 1 Vyjádření je uvedeno, že jsem se jako člen vědecké rady (dále jen VR) muzea podílel na současném nepříznivém stavu nově budovaných objektů muzea a na s. 2 a 3 se odvolává na jednání VR z r. 2003. Ve skutečnosti se jedná o zasedání VR dne 4.2.2004, na kterém se poprvé po nástupu pana Ředitele do VMR projednávaly otázky výstavby, a to návrh mgr. Veselské na koncepci dostavby Valašské dědiny. Protože byl v rozporu s koncepcí Rámcového libreta muzea, vysvětlil jsem, proč by takové řešení neodpovídalo principu rekonstrukce sídelní historické krajiny v muzeích v přírodě a předložil jsem řešení shodující se s koncepcí VMP, které bylo VR přijato. V následujících dnech jsem obdržel od pana Ředitele poděkování za členství ve VR z důvodu její periodické obměny a další zasedání VR 23.3.2004 a všechna další se konala beze mne, protože jsem do nové VR nebyl jmenován. Do té doby se ve VR nikdy neprojednávaly problémy projekčního řešení jednotlivých objektů. Příprava projektu pro norské granty začala až ve 2. polovině roku 2004. První projekt (podle dokumentu EEA grants. Norway grants. Making a difference. Status report May 2009) je datován 20.9.2006 a realizace pro Valašské muzeum v přírodě (dále jen VMP) v r. 2007. Pan Ředitel dobře ví, že jsem neměl možnost dozvědět se konkrétní informace o této činnosti.

2) Na základě požádání dr.V.Mikuška z VMP jsem dne 21.4.2008 na zahájení česko-norského workshopu seznámil kolegy z Lillehammeru o shodách a rozdílech kulturních dějin našich zemí a našich regionů a v expozici Valašské dědiny jim ukázal naše odlišnosti od jejich lidové architektury. V této souvislosti jsem se dostal mezi rozestavěné objekty v rámci norského grantu, kterých jsem si detailně nemohl všimnout, protože jsem kolegům ukazoval stavební prvky na našich nejstarších originálech přenesených z terénu. Při zběžném průchodu areálem jsem se vyjádřil o rozestavěném kostele z Huslenek proto, abych uvedl skandinávsko-slovensko-moravské souvislosti inovací architektury protestantských kostelů z konce 17. a z konce 18. stol. Pro nedostatek času (jeli jsme ještě k norskému kostelu do Bílé) jsem si kostel nemohl blíže prohlédnout. Dostal jsem se k němu až po ukončení prací spojených s vydáním knihy Dřevěné kostely a zvonice v Evropě v červnu 2009.

B) Nevědomé nepravdy:

1) Ty souvisejí s pochopitelnou neznalostí pana Ředitele stavebních metod a prvků roubené architektury. Ale za zcela fantastickou považuji spekulaci pana Ředitele o tom, že evangelické modlitebny byly stavěny na nepřístupných místech v lesích, a proto nemají nic společného s tereziánskou legislativou a mají mít kolem sebe dominantní solitéry (nedávno vysazené kolem muzejního kostela) z místních lesních druhů dřevin. Z běžné literatury z knihovny VMP (například moje kniha *Co mohou prozradit lidové stavby* vydaná r. 1997 v Rožnově) by se dozvěděl, že právě tereziánská legislativa zahájila v tehdejších rakouských zemích tradici protipožární legislativy. Její *Hasící a protipožární řád pro Moravu a Slezsko* byl vydán 21.8.1751 a mezi jinými opatřeními v něm bylo uvedeno i vysazování lip k budovám, aby sváděly blesky, a to s předpisem realizace *do roka a do dne*. Dodnes lípy z té doby stojí u některých kostelů a selských statků a donedávna se jejich poloha v krajině z dálky poznala právě podle těchto stromů. Originál tereziánského Hasícího řádu je uložen kromě jiných míst v Moravském zemském archivu v Brně, fond Moravsko-slezské gubernium, M-2593, fasc. 12838. Tehdejší legislativa věnovala mimořádnou péči při dodržování předpisů pro výstavbu protestantských kostelů v tehdejší habsburské monarchii a neopomínala žádný detail při

kontrole této výstavby (BURIAN, B., 1938: *Toleranční kazatelé na Valašsku (1781-1861)*. Valašské Meziříčí aj. literatura).

2) K domu z Trojanovic se pan Ředitel vyjadřuje, aniž by si spočítal trámy na fotografii z terénu, na které je zřetelně vidět nad prahovým věncem ve stěně světnice po stropnice 5 stěnových trámů a ve stěně síně 6 trámů. U třech věnců srubu světnice je vidět, že to jsou netesané půlky a žádné seřezání hran nevyřeší potřebnou muzejní ukázkou stavebního principu. Nebyl jsem účasten žádného jednání, na kterém by se projednávaly takové samozřejmosti, které si v minulosti spolehlivě řešil stavební útvar muzea.

3) Vyjádření k otázce ničení stavebních prvků z Těšínska považuji za nedostačující, protože evidenci demontovaných objektů před svým odchodem odevzdala PhDr. M. Baďuřiková (nyní odborná pracovnice Muzea Novojičínka v Novém Jičíně) tehdejší vedoucí národopisného útvaru mgr. J. Veselské, poté byly stavební materiály opět odevzdány Technickému útvaru VMP. Všechny tyto objekty měly v Technickém útvaru kromě zaměření také montážní plány. Informace o demontážích a kvalitě tohoto dřeva může podat tehdejší vedoucí útvaru výstavby a soudní znalec pro dřevěné stavby ing. A. Závada st., Valašské Meziříčí, Palackého 954. Není pravda, že část materiálu ze staveb z Těšínska byla převezena do Trojanovic (tam jsou zbytky prvních transferů muzea z Moravských Kopanic) a nad Kopečkovým domkem leží jen malý zbytek z převezených staveb.

4) K výtce, že jsem nezajistil generační výměnu etnografů mohu říci, že na svoje místo jsem pozval mgr. J. Veselskou, která odešla z frýdeckého muzea a v Rožnově pracovala podruhé (jednak po skončení univerzity a jednak v 1. polovině 90tých let). Do VMP za mého působení nastoupil také dr. R. Hasalík. Snažil jsem se ovlivňovat zájmy o hmotnou lidovou kulturu PhDr. Daniela Drápaly, PhD, nyní odbor. asistenta Masarykovy univerzity, a to od jeho gymnaziálních a univerzitních studií po diplomovou práci. On v muzeu nastoupil, pracoval a odešel pro nekompetentní řízení panem Ředitelem a jeho zástupcem dr. R. Vlčkem. Na brněnské univerzitě jsem získal mgr. Martina Šimšu, který v Rožnově nastoupil a pracoval v letech 1999–2002, dnes působí v NÚLK ve Strážnici. D. Drápala vykonával odbornou praxi ve VMP současně s mgr. Janou Tichou, která tam také nastoupila r. 2000 a stále pracuje. Dále ještě ke konci mého působení a krátce potom nastoupily dvě absolventky Slezské univerzity v Opavě, usměrněné mgr. Veselskou, Denisa Hrnčárková, nyní Hružková (od 1997) a Lenka Satinská nyní Kučerová (od 1998). Byly školeny ještě dr. Štikou, navíc do muzea krátce nastoupila i další opavská absolventka Sylva Mikušáková (1997–1998).

Problémy generační výměny nastaly hlavně po r. 1999, a to jednak odchodem starších pracovníků do důchodu na přelomu století (např. mgr. M. Brandstettrůvá, V. Vrlová, M. Chumchal), nových pracovníků na mateřskou dovolenou a jednak odchodem vedoucího útvaru výstavby muzea ing. A. Závady a etnografů na jiná pracoviště z výše uvedeného důvodu (dr. Marie Baďuřiková, mgr. M. Šimša, dr. D. Drápala, mgr. V. Michalíčka). Do důchodu jsem odešel 27.6.1996.

Místo odpovědi na svůj dopis MK ČR jsem dostal pouze na vědomí stanovisko Národního památkového ústavu, ve kterém je potvrzena oprávněnost mé kritiky. Necítím se nijak poškozen nebo citově dotčen, nevnímám nedostatky v práci muzea jako osobní názorovou neshodu s panem Ředitelem. Do důchodu jsem odešel proto, abych mohl dokončit do publikační podoby témata, která jsem v životě rozpracoval, a to plním. Na nedostatky jsem upozornil hlavně proto, že o nich mluvili jak kolegové zdejší, tak působící jinde a nechtěl jsem, aby tyto informace pronikly do sdělovacích prostředků. Jenomže pan Ředitel tento problém začal zveřejňovat tím, že své Vyjádření dal rozmnožit a rozdávat je na akcích, které Valašské muzeum v přírodě spolupřátalo: např. seminář Etnografické komise Asociace muzeí a galerií 21-22.10.2009, zasedání Českého svazu muzeí v přírodě 21.10. (za účasti minimálně 40–50 účastníků z různých muzeí a odborných institucí na území ČR i Slovenska), zasedání Vědecké rady VMP na konci října 2009, a již před tím se postaral o mezinárodní ostudu našeho muzejnictví tím, že můj dopis poslal kolegům do Norska, oni ho přeložili do norštiny a předložili na konferenci k norským grantům v Lillehammeru letos v říjnu. Takové jednání považuji za nekompetentní a za manažerské selhání.

Na vědomí: Česká národopisná společnost, Národní tř. 3, Praha
Ministerstvo kultury ČR, Odbor památkové péče, Maltézské nám. 1, 118 11, Praha 1,
Památková inspekce MK ČR, tamtéž,
Národní památkový ústav, Valdštejnské nám. 3, 118 11, Praha 1.
Předsdkyně Asociace muzeí a galerií, PhDr. Eva Ditterová, řed. Karlovarského muzea.